

Nem lehetne egységesen?

Több faluban nem jut pénz könyvtár-bővítésre
a községfejlesztési alpból

A falusi könyvtárak szerepe és jelentősége napjainkban igen-igen megnőtt a szegedi járásban is. Ma már azok is olvasnak, akik 10-15 évvel ezelőtt elképzelhetetlennek tartották, hogy egy könyvet a kezükbe vegyenek, mert nem volt rá idejük, vagy egyszerűen nem tudtak olvasni. A könyv szeretetére nem tanította őket senki. Ezerkilencszázhatvan-egyben 66 ezer kötet könyvet számlálhattunk a szegedi járás községeinek könyvtáraiban, 9998 olvasóval. Tavaly már 80 ezer 255 kötet könyv volt az állomány, az olvasók száma pedig 13 ezer 551.

Ahol többet kell törődni
a könyvtárral

S még ennél is szűbb adatokkal dícselkedhetnénk, ha a községek vezetői többet törődtek volna a könyvtárakkal. Sajnos, azonban 1961-ben a szegedi járás 30 községének mindössze két könyvtárban voltak meg a legalapvetőbb feltételei a könyvtárfejlesztésnek. Csak a kiskundorozsmal és a kistéleki könyvtárnak volt pé-

dául önálló költségvetése. A községfejlesztési alpból sem juttattak még akkoriban a könyvtáraknak. Nem adtak 1961-ben és 1962-ben könyvtárfejlesztésre a községfejlesztési alpból például Bakson, Csengelén, Dócon, Pusztamérgesen, Sándorfalván, Tápén és Szatymazon. Sőt még ebben az évben sincs kilátás arra, hogy a községek könyvtárai költségvetésükön kívül valamit is kapnának a községfejlesztési alpból.

Követendő példák

Ásotthalmon tavaly tízezer, az idén pedig 20 ezer forint fordítanak további gyarapodásra a községfejlesztési alpból. A könyvtár az évi költségvetése — emellett — 19 ezer 400 forint.

Hasonlóan példamutató a könyvtárfejlesztés Deszken, Kiskundorozsmán, Mórahalmon, Tiszaszegeden, Bordányon és Öttömösön. Az évi költségvetésen kívül valamennyi község könyvtára jelentős összeget kapott továbbfejlesztésre a községfejlesztési alpból is. S nemcsak idén, hanem tavaly és

tavalyelőtt is. 1961—62-ben például Deszken 5—5 ezer forintot, idén pedig 15 ezer forintot adtak a könyvtár további gyarapítására a községfejlesztési alpból.

Ezer lakosra 1200 könyv

A szegedi járás legtöbb községének könyvtára szemmel láthatóan fejlődik. 1965-re megvalósítjuk azt a tervet, miszerint Csongrád megye községeiben ezer lakosra 1200 kötet könyv jut. Ehhez igazodnak majd az évi költségvetések és a községfejlesztési alpból adandó összegek is.

1962-ben a szegedi járás könyvtárainak fejlesztésére 384 ezer forintot fordítottak. Ebből 124 ezer forintot adott a Csongrád megyei tanács, 53 ezret a MESZÖV, a többit pedig évi költségvetéssel, valamint póthittel biztosították. Ha idén is ilyen ütemű lesz a könyvtárak fejlesztése a szegedi járásban, akkor a gyengébb könyvtárak minél előbb felfejlődnek a már kiemelkedő községi könyvtárak mellé.

L. F.

Szeged kulturális élete és a modern művészet

Az első lépések a modern balett felé

Beszélgetés dr. Baróthy Zoltánnal

Szeptember óta a Szegedi Nemzeti Színház átszervezett, új tagokkal kibővített balettkarát dr. Baróthy Zoltánnal vezeti. A fiatal balettmester Pécsről szerződött Szegedre. Két évig dolgozott ott a sok újat próbáló, kísérletező szellemű és immár nemzetközi hírű balettgéptűntésnél, s közel került a modern törekvésekhez. Korábban a kijevei opera tagja volt Baróthy, ahova a kijevei Állami Balettkoléból került.

Félszázados szegedi munka áll tehát már a balettmester mögött. Most, amikor beszélgetünk vele, először is azt kérdezzük, sikerült-e az idő alatt modern törekvéseket megvalósítani a színház balettkarában?

— A modern balett körül — válaszol — napjainkban igen élénk vita folyik. Van olyan szakembereink, akik lenézik az új kísérleteket. Szembeállítják vele a klasszikus balett finomságait, arnyaltságát, művészi kidolgozottságát. Azt mondják ezek a szakemberek, a klasszikus balett nehéz, munkatöltező, erős próbára teszi a táncos tudását. A modern

balett ehhez képest egyszerű, sőt elnagyolt, s olyan, a táncos nem tartozó eszközökkel teszik hatásossá, mint például a világítás. Néhány szakember megveti ezeket az általa külsőségesnek tartott eszközöket.

— A közönség nagy része viszont igen élénk érdeklődéssel kíséri a modern törekvéseket. A mai balett lényege, élénksége, de főképpen természetessége igen közel áll a ma emberéhez. Eppen ezért, a klasszikus hagyományok alapján itt Szegeden is ebben az irányban kell elindulnunk.

— Ehhez természetesen alap kell. S mi más lenne ez, mint alapos jártasság a klasszikus balett világában? Szeptember óta ezt csináljuk. Első és legfontosabb feladatunk, hogy a csupa fiatalokból álló tánckart képessé tegyük az operai feladatok ellátására. A táncosok fel kell zárkóznia a szegedi opera színvonalához! Ilyen szempontból jelentős állomás volt a közreműködés a Faust, a Szi-csifiai vécsernye és legutóbb a Bajazid bég című operában.

— A modernebb törekvések megvalósításához csak ezután az alapozó munka után kezdhetünk hozzá. Különösen nagy feladat lesz számunkra Bartók Csodálatos mandarinjának előadása, amelyet a Kékszakállú herceg vára című Bartók-operával és valószínűleg egy klasszikus balettel együtt egy este mutat be a színház. A Csodálatos mandarin előadásán láthatja majd a közönség a modern balett felé tett első lépéseink eredményességét, továbbá annak a szakmai továbbképzésnek a hasznosságát, amelyet az idén először szerveztünk a szegedi balettkar tagjai számára.

Mondja a napokban az egyik ismerősöm, hogy már megint vitatkoznak ezek a diáksapka, de nem érti egészen a problémájukat.

Mondom erre én, hogy adja csak elő nyugodtan, amit nem ért. Bár nem vagyok pedagógus, de azért egészen biztosan megmagyarázom.

Mondja erre az ismerősöm, hogy ő úgy hallotta, ezek a fránya diákok sehogyan akarják hordani télen a diáksapkát, s azt állítják, hogy fázik benne a fülük. Epp ezért szívesebben járnak kalapban, vagy sapka nélkül. Mondja a barátom még ezek után, hogy ő ezen a téren kissé konzervatív, mert a saját zsebében tapasztalta, hogy az egyenruha például nagy takaróssággal jár, mert nem kellett évenként két bál ruhát a leányának, meg új kalap a vasárnapi sétákhoz; mindezeket kivül még ezek az egyenruhákat is egyenruhák ki is fejezték az iskolához való tartozás nemes érzését, s a gyerekeket jobban rákényszerítették a kulturált viselkedésre.

Mondom erre én, hogy ez valóban igaz! De elvégre az ifjúságot is meg kell kérdeznünk, ha olyat akarunk, ami őket is érinti. Az ifjúság pedig kegyesen kijelentette, hogy neki nincs kedvére a diáksapka. S ez igaz is! Képzelmek csak el — mondom a barátomnak —, kicsoda kellemlen lehet szegény diáknak, amikor az utcán rá akar gyújtani, de nem mer, mert a fején van a diáksapka. Vagy ha volna valami találó megjegyzése a szembejövő csinos leányra, azt kénytelen magába fojtani, mert elvégre egy diák modortalan mégsem lehet. S ha belül szegényke egy pint borra, s a sapkáját felakasztja a foga, azonnal látja mindenki, hogy diák van a kiskocsmában. Hát szabad így kiszolgáltatni a közvéleménynek egy szegény diákot?...

Mondja erre az ismerősöm, hogy teljesen egyetért velem, sikerült meggyőződnöm a sapkaellenes igazáról. S mivel látja, hogy valóban hozzáértő emberre akadt, arra kér, hogy akkor legalább azt mondjam meg, ha

Európában jelenik meg
a legtöbb napilap

A napokban megjelent ENSZ-beszámoló a tájékoztatás helyzetéről a világban megállapítja, hogy Európában jelenik meg a világon a legtöbb napilap és a svédek a legbuzgóbb újságolvasók.

Európában 2500 napilap jelenik meg, Észak-Amerikában 2200, 78 százaléka az USA-ban. A világon összesen 8 ezer napilap létezik, összes példányszámuk 290 millió.

A hírszolgálatot 80 országban 155 hírgyűnökség látja el, ezen a téren is Európa vezet: 59 európai, 39 ázsiai, 21 afrikai, 20 dél-amerikai és 11 észak-amerikai hírgyűnökség létezik.

Már csak kisebb esőkre,
hózáporokra kell számítanunk

Szerdára virradó éjszaka és szerdán őrjáti esőzések voltak az országban szinte valamennyi vidékén. A lehullott hó és eső együttes csapadékértéke szerdán reggelig a főváros területén 22 milliméter volt, Siófokon 25, Farkasgyepűn 32, Körmenen 37 és Zalalövön 46 milliméter csapadékot mértek. Az Alföld átlagosan 10—20 milliméteres csapadékot kapott. A magasabb hegyeken, a Mecsek kivételével, mindenütt hó alakjában hullott le a csapadék; a hóbunda ismét megvastagodott.

Az erősen beborult, csapadékos idő ellenére a nappali hőmérséklet szerdán ország-szerte elérte a plusz 1—3 fokok szintjét, Békéscsabán plusz 4 fokig emelkedett a hőmérő higánya. Éjszaka

még számítani kell kisebb fagyokra, a nappali hőmérséklet csütörtökön valószínűleg ismét eléri a szerdai szintet. A nagyarányú havazás, esőzés a jelek szerint lassan megszűnik, csütörtökön már csak szórvaosan lesznek futó esők, hózáporok.

Banditátamadások

Kedden este, ügyészülván egyidőben, két vakmerő banditátamadás történt. London egyik délkeleti kerületében autós banditák kirabolták a gázművek iródját és 30 000 font zsákmánnyal távoztak. A franciaországi Niceben két gengszter százezer frankot rabolt el egy bank küldőcétől.

A fáraók bosszúja

Harminc évvel ezelőtt történt: izgalomtól rekedten és a mesés kincsektől megvakítva sügta Howard Carter társának, lord Carnavonnak: »Sir, csodás dolgokat látok...«

A fellahok egyike, aki a hosszú föld alatti folyosót kiástá, félhangosan megjegyezte: »Ezek megtalálták a kincset, de a halált is.«

A két archeológus nem hallotta a megjegyzést, de Carter lassan elolvasta a sírfeliratot.

»A halál megérinti szárnyával mindazokat, akik a fáraók nyugalmát megzavarják.«

A feliratot hamar eifejeztette. Néhány hét múlva valóságga vált a jóslat: lord Carnavon meghalt. Véletlenül? Moszkitók, mint ahogyan a többiek állították? Hat hónappal később meghalt Carnavon bátyja és a nővér, aki ápolta. Ismét csak véletlen?

Évszázados legenda

A Nílus völgyében évszázadok óta tartja magát a hit, hogy aki megbolygatja a fáraók álmát, az kinos halál-

lal pusztul el. Főleg azok a fellahok mesélik ezt a legendát, akik nevelésesen olcsó napszámért ássák ki a fáraók sírját. Talán korábban azok terjesztették ezt a feltételezést, akik a sírok kirablásából éltek. Vagy talán ismeretlen mérget szőrtak el a sírok bejáratánál?

1954-ben Zakaria Goneim egyiptomi tudós új fáraósírt fedezett fel, amelyben az alabástrom szarkofág még érintetlenül állt. A sajto, filmhíradó, sőt még egy miniszter is megjelent a felnyitás ünnepélyes aktusánál. Valamennyien meglepődtek. A sír ugyanis üres volt.

Röviddel később egy másik tudós újabb sírt fedezett fel. Ezután Káiróba utazott, és az egyik legtapasztaltabb sírásó szakmunkást a Nílus-parti Casinóban fejedelmi ebédnél látta vendégül, s közben kikérte tanácsát. A következő napon holtan találták a fiatal tudóst: a Nílusba fulladt. Ez is a fáraók bosszúja volt?

Évezredek vírusok?

Két tudós, dr. Mohamed Abd el Alla orvos és dr.

Iseddin Dagaria biokémikus elhatározta, kinyomozza, mi igaz a legendából. Megkísérelték, hogy felkutassanak minden fellelhető anyagot, miben haltak meg a rejtélyes körülmények között elhunyt egyiptológusok és segítőtársaik. Számos betegséget leírását és kórtörténetet gyűjtötték össze.

Hosszas munkájuk eredményeként szenzációs felfedezést közöltek: a fáraók bosszújának legendája valóságos tényeken alapszik. A múmiák és a sírokban talált tárgyak ténylegesen halált okozhattak. A megvizsgált múmiákban mikroorganizmusokat találtak, amelyek az úgynevezett koptikus betegségeknek — különböző

gyulladások a légcsőben — okozói lehetnek. Ezen az alapon több tudóst vontak be kutatásukba, s most már szélesebb alapon folytak a vizsgálatok. Az tény, hogy vírusok évezredekig életképesek maradnak. Sokan azonban mégis kételkedésel fogadják a feltételezést, hogy valóban megmagyarázható-e ezzel a fáraók bosszújának legendája.

Szentirmai László

Rádióműsor

Csütörtök
KÖSSUTH-RÁDIO
4.30 Hírek. 4.35 Vidéam — frissen! 5.00 Hírek. 5.05 Falurádió. 6.00 Hírek. 6.25 Néhány perc tudomány. 7.00 Hírek. 7.05 Új könyvek. 7.30 Színház- és moziműsor. 8.00 Műsorismertetés. 8.10 AII baba és a negyven rabló. 8.55 Zöld utat a DCM-nek! 9.05 Kis zsidusok. 9.30 Edes anyanyelvünk. 9.25 Verbunkosok, népdalok. 10.00 Hírek. 10.10 Munkások és demencia. 10.35 Zenekari muzsikák. 11.35 Nemzetközi Irodalom-történelmi Kongresszus Budapest. 12.00 Hírek. 12.15 Könyvnyüzmei híradó. 13.05 A vidéki színházak műsora. 13.07 Szövetkeztől gazdatanfolyam. 13.27 Egy falu — egy nota. 13.50 Kutatás és fejlesztés — közösen. 14.00 Budapest hangversenytérből. 15.00 Hírek. 15.10 A Gyermekrádió műsora. 15.35 „Ábecédé...” 15.55 Várnai Zseni önéletrajzi regénye. 16.15 Könyvzene. 16.55 Műsorismertetés. 17.00 Hírek. 17.10 Lányok, asszonyok... 17.25 Farsangi furcsaságok. Révész Tibor krónikája. 17.55 Ifjú figyelő. 18.15 Lapozgatás a Királyi Színház emlékkönyvében. 19.00 Piatolok stúdiója. 17.45 Dobi Istvánnak az Előnk Tanács-beszéde. 20.00 Hírek. 20.25 A Magyar Rádió és Televízió szimfonikus zenekarának hangversenye. 21.40 Kulturális krónika. 22.00 Hírek. 22.15 Tanítók, tanárok fóruma. 22.30 Tánctétele. 22.30 Vihar után. Ernest Hemingway elbeszélése. 23.45 Dvorzák operából. 24.00—0.10 Hírek.

PETŐFI-RÁDIO
5.00 Reggeli zene. 6.10 Torna. 6.30 Hírek. 6.00—8.05 Hírek. 14.00 Időjárás- és vízállásjelentés. 14.15 3000 kilométer muzsikával. 16.05 Hírek. 16.05 A külföldi sajtó hasábjairól. 16.15 Kórusok, hangszereszenék. 16.45 Ezer szó franciául. 16.55 Daltanulás. A Gyermekrádió műsora. 17.15 Szerelmes daltársak. Irodalmi összeállítás. 17.50 Két régi hajósdal. 18.00 Hírek. 18.05 Műsorismertetés. 18.10 Hét hangversenykalauz. 19.00 Hírek. 19.05 Szövetkeztől gazdatanfolyam. 19.25 Nótacsokor. 20.05 Eileen Farrell és Leonard Warren énekel. Xavier Cugat zenekara játszik. 21.00 Hírek. 21.05 Lumpáciusz Vagabundusz. Nestroy mesejátékából Irta Helga Jenő. 22.25 Schumann; David-sbündel-táncok. 23.00—23.15 Hírek.

Televízióműsor
16.55 Gyermek tánc- és énekegyüttes bemutatója. Intervjú-adás Berlinből. 18.00 Hírek. 18.05 Beszélgetésünk oroszul! Nyelvelcke haladóknak. 18.25 A kisfilmek kedvelőinek. 1. A hétéves éves jáki templom. Magyar kisfilm. 2. Mostoha története. 18.50 A pénz nem minden. 19.00 Ipari műsor. 19.00 A jövő hét műsora. 19.05 Telesport. 19.30 Tv-híradó. 19.45 Választások előtt. Dobi Istvánnak az Előnk Tanács elnökeinek rádió- és televízióbeszéde. 20.05 Királyi gyermekek. Magyarul beszélő NDK-film. 21.00—21.05 Zenélő órák. Bál meghívó... 22.35 Hírek. Tv-híradó (sem.) (MTI)

DIÁKSAPKA

nem lesz diáksapka, mi lesz helyette?

Mondom erre én, hogy ez nem lesz probléma. Én a legjobb diákviseletnek a zöld színű stűszikalapot vélem, mert az minden évszakban használható, és minden fiatalnak jól áll. Mondja erre én, hogy ez valóban nem rossz, de ez még nem oldja meg az osztályjelzés problémáját, pedig különösen a nagyobb diákok szeretik mutogatni, hogy hányadik osztályba járnak. Epp ezért, fél egy kicsit, hogy ebből ismét bonyodalmak származnak a diákok érzékenységét illetően.

Mondom erre én, hogy ettől ne féljen, mert a kalapon levő műtyürekkel az a kérdés megoldható. Az első osztályos tanulóknak egy, a másodikoknak kettő, a harmadikosoknak három, a negyedik osztályosoknak pedig már igen sok műtyürekje lehet.

Jó, mondja erre az ismerősöm, de az iskolához való hovatartozás mineműsége vajon kifejezhető-e?

Mondom erre én, hogy mi sem egyszerűbb ennél. Persze, hogy kifejezhető! Például a Radnóti Gimnázium növendékei lúdtollat, a Rózsa Ferenc Gimnázium tanulói kacsalótlat, a Ságvári Gimnázium tanulói pávatollat, az Erdészeti Technikum tanulói pedig fácskátollat tűznek a stűszikalap mögé, és így tovább. Ebből azután mindenki tudni fogja, hogy melyik tanuló melyik iskolába jár, s ezzel egyidőben a felnöttek társadalmi a madárvilág tollának a megismerése terén is hasznos ismereteket tesz szert.

Mondja erre az ismerősöm, hogy ezzel most már teljesen egyetért. Csúpan az ellen van némi kifogása. Hogy kikötöttem a stűszikalapot, mint egyetlen fejta-kerő tényezőt. Helyesebb lenne, szerinte, ha mindenki azt

tenne a fejére, amit akarna, például jambóspakát, svájcisapkát, és így tovább, és csúpan a műtyürke és a toll viselése lenne a kötelező. Ebben meg is egyeztünk, de akkor azt mondta a barátom, hogy ez csak az érem egyik oldala. De vajon mi lesz a leánytanulókkal?

Mondom erre én, hogy valóban igaz, hogy a matrózós jellegű egyenruhák baj van. Már több alkalommal értezték hozzánk jelzéseket, hogy ebből adódóan deli fiataljaink vonakodnak szívesen megcsokolgatni bájos leánykánk arcoskáját. De szerény véleményem szerint ezen is lehet segíteni. Például a Tömörkény Leánygimnázium leánytanulój fekete csónadrágot hordanak, a bokán 10 centiméterrel följebb hosszúsági mérettel. A Vegyipari Technikum leánytanulói szürkét, és 20 centiméterrel följebb értő a bokánál. A Mezőgazdasági Technikum leánytanulói zöldet, s valamivel a térdnél még lejjebb értő. A Gépipari Technikum leánytanulói hipikéket, s valamivel a térdnél feljebb értő, és így tovább...

Mondja erre az ismerősöm, hogy most már ne folytassam, mert abban a városban, ahol sok leányiskola van, egészen furcsa dolgok születnek meg az én elméletem révén, de az alaposságok miatt teljes mértékben egyetért. Annál is inkább, mert ő maga is perspektívkusan gondolkodó ember.

Ezzel be is fejeztük a vitát, s gondolva az eljövendő idők beszerzési nehézségeire, mindketten vettünk magunknak egy stűszikalapot. Hogy e témát pedig a kellő tudományosság fokára helyezzük, elhatároztam, hogy javaslatot teszek a Tudományos Bizottságnak egy ilyen témájú kutatás elindítására, hogy »Kinek fázik jobban a füle a stűszikalapban, a tanárnak-e, vagy a diáknak?«

De, ejnye csak! Most jut eszembe! Egyáltalán fázik a diák füle a stűszikalapban?...

B. J.